

Digitale informatiesnelweg vooral gebruikt voor verkenning en data-uitwisseling

Helpt melkveehouders dagelijks op internet

In tien jaar tijd steeg de internetcommunicatie enorm. In de melkveesector neemt de digitale informatiesnelweg in het dagelijkse management een steeds vastere rol in. Kunnen melkveebedrijven nog zonder het medium?

tekst **Annelies Debergh**

De digitale evolutie zet door. Ook melkveeouders komen steeds meer in aanraking met online toepassingen op internet. In het lezersonderzoek dat Veeteelt hield onder vierhonderd melkveeouders kwam ook de band met de digitale informatiesnelweg aan de orde. Van de vierhonderd ondervraagde veehouders in Nederland en België bezit 96 procent van de Nederlandse en 88 procent van de Vlaamse melkveeouders een verbinding met het wereldwijde web.

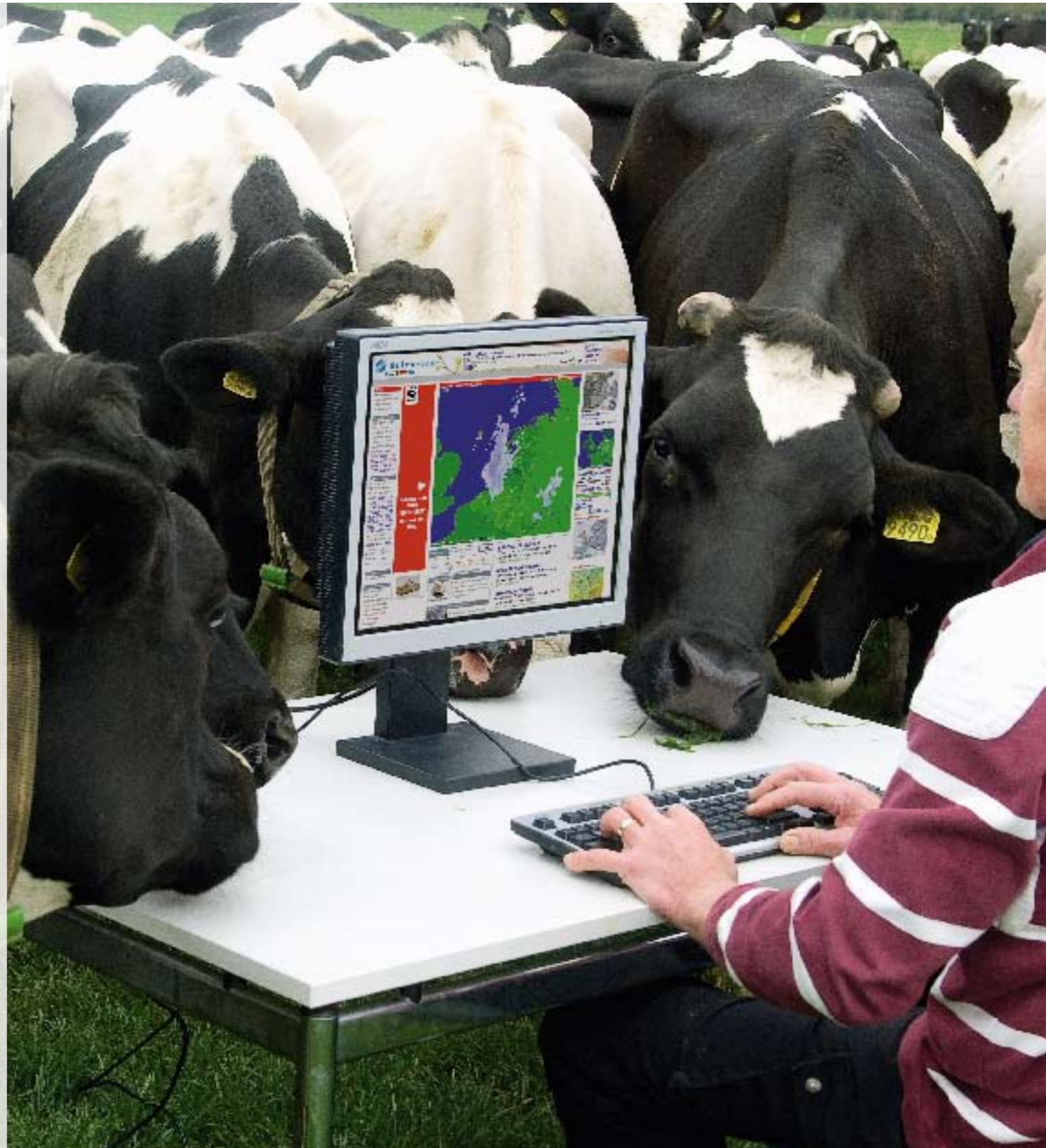
Ruim de helft van de Nederlandse melkveeouders geeft aan dagelijks of bijna dagelijks gebruik te maken van internet. In Vlaanderen ligt dat gebruik lager, op zo'n dertig procent (tabel 1). Grotere melkveebedrijven maken volgens de enquête bij Veeteelt meer en vaker gebruik van internet, een trend die in Vlaanderen nog sterker tot uiting komt.

Ab van Buiten, projectleider bij Wageningen UR Livestock Research, erkent die toenemende rol van internet op melkveebedrijven. Onderzoek in 2008 toont aan dat 93 procent van de melkveeouders over een internetaansluiting beschikt. In 2001 was dat nog 60 procent. 'De stijging van het aantal aansluitingen geeft aan dat internet de afgelopen jaren steeds meer ingeburgerd raakt. Informatie wordt steeds meer digitaal via internet en e-mail aangeboden.'

Internet onderdeel van bedrijfsvoering

De melkveebranche scoort met 93 procent slechts enkele luttele procenten hoger dan de pluimvee- en varkenssector in Nederland. In die landbouw takken zijn respectievelijk 90 en 89 procent van de bedrijven op internet aangesloten. Ab van Buiten nuanceert: 'De cijfers zeggen in principe niets over het gebruik van internet.'

De praktijk leert dat er op dat punt nog veel verschil zit tussen de bedrijven. 'Sommige bedrijfsleiders raadplegen dagelijks internet, andere een paar keer per week.' Een beperkt aantal veehouders werkt nog altijd erg weinig met internet, zelfs wanneer ze

wel over een internetaansluiting beschikken. Bij de bedrijven die internet hebben, ligt de gebruiksfrequentie doorgaans vrij hoog. 'Meer dan de helft geeft aan dagelijks internet te raadplegen. Op die bedrijven is internet echt een onderdeel van de bedrijfsvoering geworden.'

Duidelijk minder dan hun Nederlandse collega's vinden Vlaamse land- en tuinbouwers de toegang tot het internet. Resultaten van de landbouw-enquête van mei 2008 van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de Federale Overheids Dienst Economie leren dat 53 procent van de Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven zelfs geen computer gebruikt. In absolute cijfers komt dat neer op 16.310 op een totaal van 30.666 bedrijven.

Minder ingeburgerd in Vlaanderen

De trend dat Vlaamse veehouders minder internetactief zijn, bevestigt Jolien Lips, laatstejaarsstudente opleiding Agro- en biotechnologie aan de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven in het Oost-Vlaamse Sint-Niklaas. In opdracht van vzw Boeren op een Kruispunt ondervroeg zij 497 agrarische bedrijven naar hun computer- en internetgebruik. Bij 35 procent van de 435 deelnemende landbouwbedrijven ging het om melkveeouders.

Zo zocht de laatstejaarsstudente in haar onderzoek een antwoord op de vraag waarom de computer bij sommige landbouwers uit beeld blijft. 'Niet-computergebruikers geven een gebrek aan opleiding als voornaamste reden op om niet met de computer aan de slag te gaan.'

Het gemis aan goede studieresultaten werd door bijna vijftien procent van de ondervraagden benoemd. Jolien Lips: 'Nog eens elf procent geeft aan niet te kunnen werken met de computer en evenveel landbouwers geven aan dat ze te weinig tijd hebben. Acht procent vindt met een computer werken te moeilijk.'

Een management zonder computergebruik wordt bij de ondervraagde bedrijfsleiders algemeen gezien als een beperking. Negenendertig procent van alle deelnemers aan de enquête vindt dat bedrijven die de computer niet gebruiken niet meegaan met hun tijd. Zesentwintig procent vindt dat deze bedrijven hun concurrentiekracht of effectiviteit zullen verliezen. Achttien procent denkt dat deze bedrijven uit de sector zullen verdwijnen.

Naar aanleiding van haar onderzoek doet Jolien Lips een aantal voorstellen naar de Vlaamse overheid om computer- en internetgebruik beter in te burgeren in de land- en tuinbouwsector. 'Een degelijk uitbouwde portaalwebsite voor de agrarische sector

	Vlaanderen					Nederland				
	Vlaanderen	30-49 koeien	50-69 koeien	70-99 koeien	> 100 koeien	Nederland	30-69 koeien	70-99 koeien	100-149 koeien	> 150 koeien
dagelijks	19,1	16,2	15,3	27	35	41	41,3	36,5	44,5	54,5
bijna dagelijks	9,3	5,7	8,9	14,4	20,1	16,6	20,5	12,9	13,9	14,1
paar keer per week	30,8	32,3	30,6	34,1	16,3	21,6	16,4	32,8	19,7	4,5
wekelijks	19,5	14,6	34,5	6	10	8,3	8,8	6,2	11,3	7,7
minder vaak	9,6	15,6	5,5	3	6,2	5	5,8	4,3	1,4	14,4
nooit	11,8	15,4	5,2	15,6	12,5	7,5	7,2	7,3	9,3	4,8

Tabel 1 – Bezoekfrequentie internet voor Vlaanderen en Nederland naar bedrijfsgrootte (%) (bron: lezersonderzoek Veeteelt)

gebruiksdoel (%)	2001	2008
bekijken informatiepagina's	88	85
e-mail	70	73
ophalen en verzenden van bedrijfsgegevens	56	88
bekijken van het weerbericht	35	73
bestellen van producten	25	46
gebruik van reken- en adviesprogramma's	13	34
deelname aan discussiegroepen	4	7
LNV-loket raadplegen	—	88

Tabel 2 – Stand van zaken gebruiksdoelen internet op melkveebedrijven (bron: ASG)

kan internetgebruik vereenvoudigen en stimuleren, terwijl de drempel tot aanschaf van een computer lager moet worden.'

Internet belangrijke informatiebron

'Melkveehouders zien internet als de op twee na belangrijkste informatiebron. Persoonlijke gesprekken en vakinformatie via vakbladen krijgen nog een hogere waardering.' Bert van Rees, communicatieadviseur bij Opraappers Communicatie, somt resultaten op uit het onderzoek Multimediameter Melkveehouderij 2010. Samen met het communicatiebureau ReMarkAble Communicatie onderzocht Opraappers welke informatiekanalen voor melkveehouders belangrijk zijn. 'Iets meer dan 38 procent van de melkveehouders ziet internet als een belangrijke informatiebron.' De sector komt met die cijfers hoger dan bijvoorbeeld akkerbouw, waar andere informatiebronnen zoals vakbeurzen doorgaans beter scoren, aldus Van Rees. 'Wellicht speelt de bedrijfsgebondenheid een rol, maar dat is niet onderzocht.'

Internet fungeert als een belangrijke bron van informatie over wet- en regelgeving. 'Het ministerie van Landbouw zit in de top vijf van meest geraadpleegde websites bij melkveehouders', geeft Van Rees aan. Behalve wet- en regelgeving gebruiken melkveehouders internet ook bij melkveemanagement- en mechanisatievraagstukken. Bert van Rees: 'Voor de oriëntatie op aanschaf van een product en bijkomende informatie over machines doen melkveehouders vooral een beroep op internet. Voor de uiteindelijke beslissing sturen ze veel meer aan op persoonlijke contacten.'

Aantal toepassingen stijgt

Bij het aanschaffen van producten is de digitale informatiesnelweg vooral bij jongere veehouders van

belang. 'Meer dan de helft van de veehouders jonger dan 36 jaar doet een beroep op internet voor vakinformatie rond materiaalkeuze. In de categorie tot 46 jaar wint iets minder dan de helft van de melkveehouders digitale informatie in. Boven de 46 neemt dat percentage snel af.' Voor financiering en personeelsvraagstukken doen veehouders duidelijk minder een beroep op internet. 'Daar zijn persoonlijke contacten belangrijker.'

Ook in Vlaanderen gebruiken veehouders het medium als een belangrijke bron van overheidsinformatie, blijkt uit de enquête van Jolien Lips. De onderzoeker verwijst naar het toenemende gebruik van het e-loket van de Vlaamse overheid. Vier op de tien verzamel aanvragen gebeurde in 2010 via internet, in 2009 bedroeg dat percentage nog minder dan de helft. 'Dat geeft aan dat internet toch meer ingeburgerd raakt.'

'Internetbankieren is een andere veelgebruikte toepassing', zegt Jolien Lips. 'Van de Vlaamse land- en tuinbouwers doet bijna zestig procent zijn financiële verrichtingen via de online toepassingen van hun bank. Ook het weerbericht wordt door ongeveer een kwart van de agrariërs zeer veel, dikwijls of regelmatig op internet geraadpleegd.'

Goede betrouwbaarheid

Waar de nadruk bij internetraadplegingen in 2001 nog in hoofdzaak ligt bij het bekijken van informatiepagina's, verbreden de gebruiksdoelen de laatste jaren. 'Melkveehouders gebruiken internet nu veel meer dan vroeger voor het ophalen en verzenden van bedrijfsgegevens.' Ab van Buiten wijst op een toename van 56 tot 88 procent in de periode van 2001 tot 2008 (tabel 2).

'Ook voor het bestellen van producten komt internet meer en meer in beeld', geeft Van Buiten aan. 'In 2001 gaf 25 procent van de melkveehouders aan daarvoor internet te gebruiken. In 2008 lag dat percentage op 46. Voor het weer gebruikt 73 procent van de veehouders internet. Een derde van de veehouders gebruikt reken- en adviesprogramma's via internet.'

Melkveehouders ervaren internet in elk geval als een goede bron van informatie, leidt Bert van Rees af uit betrouwbaarheidsscores binnen het project Multimediameter. 'De helft van de melkveehouders schat de betrouwbaarheid van internet normaal in. Slechts twee procent van de ondervraagden vindt internet een onbetrouwbare bron. Het gestelde vertrouwen in internetinformatie is groot.'